

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ДЕРМАТОЛОГІЇ ТА ВЕНЕРОЛОГІЇ НАМН УКРАЇНИ»**

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради
ДУ «ІДВ НАМНУ»
Протокол №10 від 10.11.2022 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. директора ДУ «ІДВ НАМНУ»

Яніна Кутасевич

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію освітньо-наукового процесу
в ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України»**

1. Загальні положення

1.1 Освітній процес в ДУ «Інститут дерматології та вегнерології НАМН України» (на далі – Інститут) – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що проводиться через систему науково-методичних і науково-педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження та використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Мета вищої освіти полягає в досягненні різноманітних цілей, які впливають на індивіда, суспільство та розвиток країни.

1.2 Положення розроблено на підставі Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 зі змінами; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої Вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Статуту Інституту; інших чинних нормативно-правових актів.

1.3 Організація освітнього процесу в Інституті базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, студентоцентрованості, безперервності, незалежності від впливу будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій. Організація освітнього процесу здійснюється на засадах Болонського процесу. Болонський процес - це діяльність європейських країн, спрямована на узгодження систем вищої освіти континенту. Болонський процес — один з інструментів не лише інтеграції освіти та науки в Європі, а й загальної світової тенденції нашого часу - глобалізації. У рамках Болонського процесу передбачається: • організація освітнього процесу на засадах європейської кредитно - трансферної системи (далі - ECTS). створення системи контролю та якості освітньої діяльності, яка передбачає організацію акредитаційних агентств, незалежних від національних урядів і міжнародних організацій. Оцінка ґрунтується не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях і навичках, що отримали випускники.

Одночасно встановлюються стандарти транснаціональної освіти;

- розширення мобільності здобувачів і викладачів для взаємного збагачення досвідом;

- стратегія навчання упродовж усього життя як основа конкурентоспроможності та використання нових технологій, поліпшення якості.

2. Учасники освітнього процесу

2.1. Категорії учасників освітнього процесу:

- науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти які навчаються в Інституті;
- до освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

2.2. Науково-педагогічні та наукові працівники – це особи, які за основним місцем роботи в Інституті провадять навчальну, методичну, наукову та організаційну діяльність.

2.3. Здобувачами вищої освіти є аспіранти. Аспірант – особа, зарахована до Інституту для здобуття ступеня доктора філософії.

2.4. Інші особи, які навчаються в Інституті – особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи

та за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації в спеціалізованій вченій раді мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою.

2.5. Права та обов'язки учасників освітнього процесу визначені чинним законодавством України.

3. Рівні та ступені вищої освіти

3.1. В аспірантурі Інституту здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні за відповідною освітньо-науковою програмою. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

3.2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою Вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної ОНП та публічного захисту дисертації у спеціалізованій Вченій раді. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі.

Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування в творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної ОНП та публічного захисту дисертації в спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить 4 роки..

4. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

4.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за ОНП та навчальним планом, що затверджуються Вченою радою Інституту. ОНП та навчальний план підготовки докторів філософії складаються з освітньої та наукової складових.

4.2. ОНП підготовки докторів філософії Інституту включає не менше чотирьох складових, і яка передбачає набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

– здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) здобувач вищої освіти проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (не менше 12 кредитів ЄКТС);

– оволодіння загально науковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (4–6 кредитів ЄКТС);

– набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (не менш як 6 кредитів ЄКТС);

– набуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іноземних наукових текстів з відповідної спеціальності (6–8 кредитів ЄКТС).

4.3. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який підтвердив рівень свого знання з іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

– на зарахування відповідних кредитів, передбачених ОНП, як таких, що виконані у повному обсязі;

– на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

4.4. Навчальний план – нормативний документ, який складається на підставі ОНП та містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30 – 60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, обсяг і форми проведення навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного та підсумкового контролю.

4.5. План навчального процесу включає обов'язкові навчальні дисципліни та дисципліни вільного вибору аспіранта.

4.6. Обов'язкові навчальні дисципліни – не більше 75% від загального обсягу навчального навантаження аспіранта (їх перелік, обсяги визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідної спеціальності та включається у план навчального процесу підготовки здобувачів у повному обсязі).

4.7. До обов'язкових навчальних дисциплін відносяться дисципліни циклу загальної підготовки (які забезпечують мовні, загальнонаукові компетентності та, які забезпечують універсальні навички дослідника), професійної підготовки (дисципліни з набуття глибинних знань зі спеціальності).

4.8. Блок обов'язкових навчальних дисциплін містить інформацію про навчальні курси з вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами, дані про кількість і форми семестрового контролю, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час, час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

4.9. Обсяг дисциплін за вибором аспіранта повинен становити не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником та гарантом освітньої програми.

4.10. Погоджений у встановленому порядку оригінал навчального плану зберігається в науковому відділі.

4.11. Для конкретизації планування освітнього процесу за наявності потреби, на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план. Робочий навчальний план складається на підставі навчального плану на наступний навчальний рік з урахуванням пропозицій аспірантів щодо вибіркового навчальних дисциплін. Робочі навчальні плани складаються та уточнюються до 1 вересня поточного року.

4.12. Індивідуальний навчальний план здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії формується аспірантом на основі ОНП та навчального плану підготовки докторів філософії, погоджується з гарантом освітньонаукової програми та атверджуються Вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

4.13. Індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік обов'язкових та вибіркового дисциплін відповідно до навчального плану підготовки доктора філософії за обраною спеціальністю. Вибіркові дисципліни обираються аспірантом з альтернативного списку предметів до 20 серпня навчального року, що передую навчальному року. Ці дисципліни включаються до робочого навчального плану підготовки здобувачів ступеня доктора філософії залежно від вибору аспірантів.

4.14. Засвоєння аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Інституту, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

4.15. Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття та проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та ОНП програмою підготовки докторів філософії Інституту.

4.16. Реалізація індивідуального навчального плану здобувача здійснюється у період часу, що не перевищує нормативний термін навчання.

4.17. Відповідальним за виконання індивідуального навчального плану є здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.

4.18. Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти здійснює науковий керівник, гарант освітньонаукової програми, завідувач аспірантури та докторантури.

5. Організація освітнього процесу

5.1. Мова викладання. Мовою викладання в аспірантурі Інституту є державна мова – українська.

5.2. Навчання в аспірантурі Інституту здійснюється за такими формами: очна (денна), заочна. Форми навчання можуть поєднуватися.

5.3. Обсяги загального запланованого часу та кількість годин і форми аудиторної роботи вивчення кожної дисципліни заочною (денною) та заочною формами навчання можуть бути однаковими.

5.4. Очна (денна) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

5.5. Заочна форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.

5.6. На здобувачів третього рівня вищої освіти, які навчаються за заочною формою поширюються правила та обов'язки, що визначені чинним законодавством та правилами внутрішнього розпорядку в Інституті.

5.7. Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

5.8. Аспіранти, які навчаються за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, можуть змінювати форму навчання шляхом переведення. Форму навчання можна змінити по завершенню навчального року.

5.9. Формами організації освітнього процесу з підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії в Інституті є:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- виробнича (викладацька) практика;
- контрольні заходи.

5.10. Основними видами навчальних занять є:

- Лекція – логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад навчального, наукового матеріалу. Лекція, як правило, є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Лекційні заняття проводяться лекторами – професорами та науковими співробітниками Інституту:

- Лабораторне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувач під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни;

- Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань;

- Консультація – вид навчального заняття, на якому аспірант отримує відповіді від викладача на конкретні питання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування;

5.11. Самостійна робота аспіранта:

- Самостійна робота аспіранта є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять;

- Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується навчальним планом;

- Зміст самостійної роботи аспіранта щодо вивчення конкретної дисципліни визначається робочою навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача;

- Самостійна робота аспіранта забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчальні посібники та методичні матеріали, конспекти лекцій викладача тощо;

- Навчальний матеріал, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни, для засвоєння аспірантом у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний чи підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять:

- Окремим видом самостійної роботи студентів є індивідуальні завдання.

5.12. Контрольні заходи включають поточний, підсумковий і семестровий контроль.

- Поточний контроль здійснюється викладачами за всіма видами аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки аспірантів до виконання конкретної роботи. Його основна мета – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та аспірантами у процесі навчання, здійснення управління навчальною мотивацією аспірантів.

Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і аспірантом – для планування самостійної роботи.

- Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі та/або на окремих його етапах з кожної навчальної дисципліни.

- Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться в формі семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, та в терміни, встановлені робочим навчальним планом або індивідуальним навчальним планом аспіранта.

- Загальне оцінювання засвоєння аспірантом навчального матеріалу з кожної дисципліни здійснюється за 100- бальною шкалою. Якщо дисципліна вивчається протягом 2-х і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах 100-бальної шкали, а підсумкова – визначається як середня зважена оцінка.

- Виконання аспірантом усіх видів навчальної діяльності, що зазначені в навчальній програмі є обов'язковим.

6. Наукова робота

6.1. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

6.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені в відповідних публікаціях.

6.3. Наукова складова ОНП оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта та є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

6.4. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначається зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом часу підготовки в аспірантурі.

6.5. Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується Веною радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до аспірантури.

6.6. Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання аспірантом і використовується для оцінювання успішності запланованої роботи. Невиконання освітньої та/або наукової складових є підставою для відрахування аспіранта.

7. Атестація здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні

7.1. За весь термін навчання здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії двічі на рік (посеместрово) звітує про виконання індивідуальних планів навчальної та наукової роботи на засіданні наукового відділу, що здійснює підготовку здобувача, і щорічно заслуховується Вченою радою Інституту.

7.2. Позитивна оцінка звіту аспіранта є підставою для переведення його на наступний рік навчання рішенням Вченої ради Інституту.

7.3. Ступінь доктора філософії присуджується за умови виконання освітньої та наукової складових програми, що засвідчується академічною довідкою та висновком наукового керівника (керівників).

7.4. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається науковим підрозділом, що здійснює підготовку здобувача, за підписом головуєчого на її засіданні, за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації. У разі потреби, на розширене засідання запрошуються фахівці (за профілем виконаної дисертації) з інших відділів Інституту, інших закладів вищої освіти чи наукових установ.

7.5. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою Інституту на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

8. Системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення закладом вищої освіти якості освіти складається з процедур і заходів, передбачених нормами чинного законодавства, локальними нормативно-правовими актами та включає:

- 1) визначення системи принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітніх програм, навчальних планів, оновлення й удосконалення навчально-методичного забезпечення;
- 3) забезпечення підвищення кваліфікації наукових/науковопедагогічних працівників;
- 4) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі для самостійної роботи здобувачів третього рівня вищої освіти за освітньою програмою;
- 5) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені освіти та кваліфікації;
- 6) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

9. Прикінцеві положення

9.1. Положення затверджується Вченою радою Інституту й вводиться в дію наказом директора Інституту.

9.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Інституту.